

Niet alleen klanken, maar ook bellen blazen

Vijf blazers uit het Nederlands Philharmonisch Orkest spelen in november een bijzonder concert voor kinderen met een verstandelijke beperking. Bijzonder, want ze musiceren niet alleen, maar acteren en bewegen er ook bij. In september vonden de eerste repetities plaats waarbij ook een DVD-opname werd gemaakt die dient als lesmateriaal voor de kinderen. Een verslag van een uitzonderlijke repetitiedag met uitgelaten musici. 'In zo'n rare houding heb ik nog nooit hoeven spelen!'

v.l.n.r. Remko Edelaar, Leon Berendse, Rick Huls, Joon Durville, Fokke van Heel

"Hai, ik ben Remko, en ik speel de fagot," NedPhO fagotist Remko Edelaar staat met zijn instrument op het podium van de Koorzaal in het Concertgebouw. Twee camera's registreren zijn introductie. "En zo klinkt de fagot," vervolgt Edelaar, en zet het blaasinstrument aan zijn mond. Na een paar klanken verdwijnt hij weer achter het doek. Dan verschijnt de volgende blazer uit het voor deze gelegenheid samengestelde blaaskwintet dat op deze dag hun unieke concert voor geestelijk gehandicapte kinderen repeteert en opneemt voor DVD. De vijf mannen uit het kwintet hebben samen de stukken voor het optreden geselecteerd en beleven duidelijk veel plezier aan de repetitie. Er wordt veel gelachen, meegedacht en fanatiek bewogen en geacteerd. De professionals, die normaal keurig plaatsnemen achter hun muziekstandaard en op het podium verschijnen in chique zwart-wit, zitten nu als vijf kwajongens samen te spelen op sokken, zonder bladmuziek. "Zullen we nu gaan marcheren?" wordt er geroepen. "Nee, dat doen we vandaag niet," beslist regisseur Bart Oomen. Muziektheaterregisseur Oomen heeft het muziekoptreden een theatraal jasje gegeven.

"Ik hou de voorstelling met opzet zo simpel mogelijk," legt de regisseur later uit. "Geen trucs of spannende wendingen. De bewegingen en acteer-elementen dienen alleen maar om het gevoel uit elk muziekstuk te versterken. Voor deze kinderen gaat het puur om de primaire beleving van de muziek. De emoties en gevoelens die het oproept: majeur, mineur, hard, zacht, vrolijk, boos, slaperig of juist gejaagd. Wat voel je bij elk stukje? Ik heb dat in de voorstelling in kleine bewegingen en wat tekst proberen te vertalen. Zo wordt er bijvoorbeeld gemarcheerd, gedirigeerd en bellen geblazen." Het bellen blazen vindt iedereen leuk om te repeteren. Voor de twee camera's staan vijf heren fanatiek te blazen in speciaal aangeschafte Jip en Janneke bellenblaas-setjes. Met serieuze gezichten gaan monden in blaasplooi om dit keer geen prachtige klanken te produceren maar zo veel mogelijk bellen. In de pauze vertelt fagotist Remko Edelaar over zijn ervaringen met het spelen voor kinderen met een verstandelijke beperking. Een intense ervaring voor hem. "Ik heb een paar keer eerder voor ze gespeeld bij de instelling Cordaan. Dat waren telkens weer

ingrijpende belevenissen vond ik. De kinderen reageren ieder zo eigen op je komst, de fagot en het spel. Alleen al het uitpakken van de fagot is een happening op zich. De een wil hem aanraken, de ander verstopt zich in een hoek, en weer een ander stopt zijn tong in de pijp om de trillingen te voelen. Ik vind het geweldig om voor ze te spelen. En ze zijn zo ontzettend blij met wat je ze geeft. Die blijdschap, daar hou ik zelf nog wekenlang een gelukkig gevoel aan over." Edelaar was dan ook met de mensen van NedPhO Go!, het Concertgebouw en organisatie Cordaan vanaf het eerste uur betrokken bij het project. Het NedPhO speelde voorheen ook al voor deze groep kinderen maar wilde het nu eens anders aanpakken. Edelaar: "Vroeger speelden we met het hele orkest, en waren er begeleiders die de kinderen tijdens het concert vermaakten. Ook een leuk concept. Maar de kinderen keken vooral naar de acteurs die voor het orkest stonden. Dat leidde dus af van de muziek. Dit keer willen we de muziek centraal stellen en spelen en acteren daarom zelf." De repetitie loopt ten einde. Het laatste stuk wordt opgenomen. De blazers spelen de finale en zakken daarbij langzaam op de grond. Totdat ze liggen en met fagot, hoorn, klarinet, hobo en dwarsfluit al slapend spelen. Als de allerlaatste noot heeft geklonken slaakt Edelaar een zucht van verlichting: "Wat was dit zwaar! Ik heb nog nooit in zo'n vreemde houding met mijn fagot moeten spelen." De musici helpen elkaar overeind. "Het zit erop jongens, hartstikke goed gewerkt!" roept regisseur Oomen enthousiast. Dan zetten de cameramannen hun camera's uit en pakken de musici hun spullen. Remko Edelaar doet zijn fagot weer in de koffer, tevreden. "De repetitie ging goed. Ik verheug me nu al op de concerten. Ben zo benieuwd hoe het door de kinderen ontvangen zal worden. Als we ook maar iets teweeg kunnen brengen met onze muziek: ook al is het een maar een oogbeweging of een hand die op en neer gaat. Eén keer maakte ik een klein wonder mee tijdens een concert. Een zwaar autistisch en gehandicapt kind tilde zijn hoofd op. Vrij normaal, zou je denken. Maar dit kind had dat nog nooit gedaan. Blijkbaar deed de muziek hem iets. Wat? Ik weet het niet. En achteraf hoorde ik dat het sindsdien zelfs wat beter met die jongen is gegaan. Dat is toch een wonder? En dat is toch waar je het allemaal voor doet? Ik in ieder geval wel. Daar kan voor mij geen orkestgevoel tegenop."

Een greep uit de komende activiteiten van NedPhO GO!

Woensdag 11 november, 14.30 uur (workshop) 19.30 uur (concert)
Zaterdag 14 november 17.00 uur
KunstENhuis, Westerpark Amsterdam
WORKSHOP en CONCERTEN i.h.k.v. KLASSIEKE MUZIEKWEEK
In het kader van de Klassieke Muziekweek vindt er in cultuurwerkplaats KunstENhuis op 11 november een workshopdag plaats, gegeven door NedPhO musici en een workshopleider voor kinderen van 12 tot 14 jaar. In deze workshop maken zij een eigen groepscompositie die 's avonds voor publiek uitgevoerd wordt met aansluitend een concert van een NedPhO blaaskwintet. Alle deelnemers bezoeken het concert van het Nederlands Kamerorkest de week erna. Op zaterdag 14 november sluit een NedPhO fluitkwartet de Klassieke Muziekweek in het KunstENhuis af met een prachtig concert. Iedereen is van harte welkom bij beide concerten!

Vrijdag 11 december, 12.00/15.00 uur
Concertgebouw, Amsterdam
CKV-PROJECT 'HELDEN'
Speciaal voor het vak CKV (Culturele Kunstzinnige Vorming) is dit project in samenwerking met het Concertgebouw voor bovenbouwleerlingen voortgezet onderwijs ontwikkeld. Na een voorbereidend traject op school mondt dit project uit in een schitterende multidisciplinaire voorstelling in het Concertgebouw met het voltallige orkest, Norman Perryman, live kinetic painter en Porgy Franssen, acteur. Alles staat onder regie van Elsina Jansen. Het belooft een spannend concert te worden met muziek van Sjostakovitsj, Borodin en Liszt, live geschilderde beelden en gesproken teksten met als thema "Helden".

Maandag 21 december, 15.00 uur
Concertgebouw, Amsterdam
WINTERCONCERT
Traditiegetrouw organiseert het NedPhO rond de kerstdagen het Winterconcert voor mensen die niet in staat zijn om zelf een concert te bezoeken. Het programma blijft zoals gewoonlijk geheim maar het Nederlands Philharmonisch Orkest speelt zeker zwerige walsen en flitsende polka's van de familie Strauss. Het Winterconcert wordt georganiseerd in samenwerking met de Coalitie Erbij, waarin maatschappelijke organisaties zich hebben verenigd om samen op een slagvaardige wijze de eenzaamheid in Nederland tegen te gaan.

Woensdag 6 januari 2010 9.30 uur
Beurs van Berlage, Amsterdam
REPETITIEBEZOEK
Verschillende groepen 4 van de Burgtschool bezoeken deze ochtend het voltallige orkest tijdens een repetitie. Het is een indrukwekkende ervaring om het orkest aan het werk te zien. Na een inleiding kunnen de kinderen genieten van het altijd weer verrassende repetitieproces.

Zaterdag 30 januari 2010, 14.30 uur
Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis
CONCERT IN DE WIJK
Een ensemble van het NedPhO speelt in de kapel voor patiënten, personeel en bezoekers van het ziekenhuis.

Regisseur Bart Oomen geeft instructies

